

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

5. rujna 2019. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Tehnički i poslovni zahtjevi za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima – Uredba (EU) br. 260/2012 – Jedinstveno područje plaćanja u eurima (SEPA) – Plaćanja izravnim terećenjem – Članak 9. stavak 2. – Dostupnost plaćanja – Uvjet prebivališta”

U predmetu C-28/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija), odlukom od 20. prosinca 2017., koju je Sud zaprimio 17. siječnja 2018., u postupku

Verein für Konsumenteninformation

protiv

Deutsche Bahn AG,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan (izvjestitelj), predsjednik vijeća, C. Lycourgos, E. Juhász, M. Ilešić i I. Jarukaitis, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: D. Dittert, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 30. siječnja 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Verein für Konsumenteninformation, S. Langer, *Rechtsanwalt*,
- za Deutsche Bahn AG, C. Pöchlhammer i L. Riede, *Rechtsanwälte*,
- za Europsku komisiju, H. Tserepa-Lacombe i T. Scharf, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 2. svibnja 2019.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 9. stavka 2. Uredbe (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 (SL 2012., L 94, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 5., str. 290.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Verein für Konsumenteninformation (Udruga za informiranje potrošača, u daljnjem tekstu: VKI) i Deutsche Bahn AG-a o nemogućnosti putnika koji nemaju prebivalište u Njemačkoj da plate karte rezervirane na internetskoj stranici tog društva izravnim terećenjem u eurima izvršenim putem sheme izravnih terećenja uspostavljene na razini Europske unije (u daljnjem tekstu: izravno terećenje SEPA).

Pravni okvir

- 3 Uvodne izjave 1., 6., 9., 10. i 32. Uredbe br. 260/2012 glase kako slijedi:

„(1) Za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta potrebno je stvoriti integrirano tržište za elektronička plaćanja u eurima, bez razlikovanja između nacionalnih i prekograničnih plaćanja. U tu svrhu, projektom jedinstvenog područja plaćanja u eurima [(Single Euro Payments Area)] (SEPA) trebalo bi razviti zajedničke platne usluge na razini cijele Unije koje bi zamijenile postojeće nacionalne platne usluge. Uvođenjem otvorenih, zajedničkih platnih standarda, pravila i prakse i primjenom integrirane obrade plaćanja, SEPA bi trebala građanima i poduzećima u Uniji pružati sigurne, pristupačne i pouzdane platne usluge u eurima po konkurentnim cijenama. To bi trebalo vrijediti za SEPA plaćanja unutar i izvan nacionalnih granica pod istim osnovnim uvjetima i u skladu s istim pravima i obvezama, bez obzira na njihovu lokaciju unutar Unije. [...]

[...]

(6) Samo brzi i potpuni prijelaz na kreditne transfere i izravna terećenja na razini cijele Unije donijet će sve koristi od integriranog tržišta plaćanja, čime će se ukinuti visoki troškovi paralelnog rada „naslijeđenih” platnih proizvoda i SEPA proizvoda. Stoga treba odrediti pravila za izvršavanje svih transakcija kreditnog transfera i izravnog terećenja u eurima unutar Unije. [...]

[...]

(9) Da bi se kreditni transfer mogao izvršiti treba biti dostupan račun za plaćanje primatelja plaćanja. Stoga, s ciljem poticanja uspješnog korištenja usluga kreditnog transfera i izravnog terećenja na razini Unije, treba uvesti obvezu dostupnosti za cijelu Uniju. Nadalje, u svrhu povećanja transparentnosti primjereno je da se ta obveza i obveza dostupnosti za izravna terećenja, koja je već uvedena Uredbom (EZ) br. 924/2009 [Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o prekograničnim plaćanjima u Zajednici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2560/2001 (SL 2009., L 266, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 252.)] objedine u jednom pravnom aktu. Svi računi za plaćanje primatelja plaćanja koji su dostupni za nacionalni kreditni transfer trebali bi biti dostupni i preko sheme za kreditni transfer na razini Unije. Svi računi za plaćanje platitelja koji su dostupni za nacionalna izravna terećenja trebali bi biti dostupni i preko sheme izravnog terećenja za cijelu Uniju. To bi trebalo vrijediti bez obzira na to, sudjeluje li pružatelj platnih usluga (PPU) u dotičnoj shemi kreditnog transfera ili izravnog terećenja ili ne.

(10) Tehnička interoperabilnost preduvjet je za konkurenciju. U svrhu stvaranja integriranog tržišta za sustave elektroničkog plaćanja u eurima, bitno je da obradu kreditnih transfera i izravnih terećenja ne ometaju poslovna pravila ili tehničke zapreke kao što je obvezno sudjelovanje u više

od jednog sustava za namiru prekograničnih plaćanja. Kreditni transferi i izravna terećenja trebala bi se izvršavati prema shemi čija osnovna pravila primjenjuju pružatelji platnih usluga koji predstavljaju većinu pružatelja platnih usluga u većini država članica i koji čine većinu pružatelja platnih usluga u Uniji, te koja su ista kako za prekogranične tako i za isključivo nacionalne transakcije kreditnog transfera i izravnog terećenja. [...]

[...]

(32) S ciljem osiguranja široke javne potpore SEPA-i, nužna je visoka razina zaštite platitelja, posebno u vezi s transakcijama izravnog terećenja. Postojeća i jedina paneuropska shema izravnog terećenja za potrošače, koju je razvio EPC, osigurava ‚bespogovorno‘, bezuvjetno pravo na povrat novčanih sredstava za autorizirana plaćanja u roku od 8 tjedana od datuma terećenja novčanih sredstava, iako to pravo na povrat podliježe nekolicini uvjeta prema člancima 62. i 63. Direktive 2007/64/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.)]. S obzirom na situaciju koja prevladava na tržištu i potrebu osiguranja visoke razine zaštite potrošača, učinak tih odredaba trebalo bi procijeniti u izvješću koje, u skladu s člankom 87. Direktive 2007/64/EZ, Komisija podnosi Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i [Europskoj središnjoj banci], najkasnije do 1. studenoga 2012., uključujući, prema potrebi, prijedlog za njihovu reviziju.”

4 Člankom 1. Uredbe br. 260/2012 naslovljenim „Predmet i područje primjene” u stavku 1. određuje se:

„Ovom Uredbom propisuju se pravila o transakcijama kreditnog transfera i izravnog terećenja u eurima unutar Unije kada se i platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj usluga primatelja plaćanja nalaze u Uniji, odnosno kada se jedini pružatelj platnih usluga (PPU) koji sudjeluje u platnoj transakciji nalazi u Uniji.”

5 U skladu s člankom 2. te uredbe pod naslovom „Definicije”:

„U smislu ove Uredbe vrijede sljedeće definicije:

[...]

(2) ‚izravno terećenje’ znači nacionalna ili prekogranična platna usluga za terećenje platiteljeva računa za plaćanje kada platnu transakciju pokreće primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja;

(3) ‚platitelj’ znači fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje te odobrava nalog za plaćanje s tog računa, ili, ako nema račun za plaćanje, fizička ili pravna osoba koja uplaćuje platni nalog na račun za plaćanje primatelja plaćanja;

(4) ‚primatelj plaćanja’ znači fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje i za koju su namijenjena novčana sredstva koja su predmet platne transakcije;

(5) ‚račun za plaćanje’ znači račun koji se vodi u ime jednog ili više korisnika platnih usluga, a koji se koristi za izvršavanje platnih transakcija;

[...]

(21) ‚ovlaštenje‘ znači izražavanje suglasnosti i davanje odobrenja koje platitelj daje primatelju plaćanja i (izravno, ili neizravno preko primatelja plaćanja) platiteljevom PPU-u, kako bi se primatelju plaćanja omogućilo iniciranje naplate za terećenje platiteljevog naznačenog računa za plaćanje i kako bi se omogućilo da platitelj PPU postupi prema takvim instrukcijama;

[...]

(26) ‚prekogranična platna transakcija‘ znači platna transakcija koju inicira platitelj ili primatelj plaćanja i u kojoj se platitelj PPU i PPU primatelja plaćanja nalaze u različitim državama članicama;

(27) ‚nacionalna platna transakcija‘ znači platna transakcija koju inicira platitelj ili primatelj plaćanja, a u kojoj se platitelj PPU i PPU primatelja plaćanja nalaze u istoj državi članici;

[...]”

6 Člankom 3. navedene uredbe naslovljenim „Dostupnost” u stavku 2. propisuje se:

„Platitelj PPU koji je dostupan za nacionalna izravna terećenja u okviru neke platne sheme dostupan je, u skladu s pravilima platne sheme na razini Unije, i za izravna terećenja koje inicira primatelj plaćanja preko PPU-a koji se nalazi u bilo kojoj državi članici.”

7 Članak 9. te uredbe naslovljen „Dostupnost plaćanja” u stavku 2. glasi:

„Primatelj plaćanja koji prihvaća kreditni transfer ili koristi izravno terećenje za naplatu novčanih sredstava od platitelja koji ima račun za plaćanje unutar Unije, ne navodi državu članicu u kojoj se taj račun treba nalaziti, pod uvjetom da je račun za plaćanje dostupan u skladu s člankom 3.”

Glavni postupak i prethodno pitanje

8 Sukladno austrijskom zakonodavstvu, VKI je aktivno procesno legitimiran za pokretanje postupaka radi zaštite interesa potrošača.

9 Deutsche Bahn željeznički je prijevoznik sa sjedištem u Berlinu (Njemačka). On potrošačima omogućava da na njegovoj internetskoj stranici rezerviraju međunarodna željeznička putovanja. U tu svrhu on na temelju svojih općih uvjeta prijevoza s njima sklapa ugovore.

10 Prema jednoj od ugovornih odredaba u tim općim uvjetima prijevoza, karte rezervirane na internetskoj stranici Deutsche Bahna mogu se platiti kreditnom karticom, PayPalom, trenutnim bankovnim kreditnim transferom ili izravnim terećenjem SEPA. Međutim, prema toj ugovornoj odredbi potonja metoda plaćanja prihvaća se samo pod uvjetom poštovanja nekoliko uvjeta, to jest da platitelj ima prebivalište u Njemačkoj, da je suglasan s izravnim terećenjem na računu banke ili štedionice sa sjedištem u državi koja sudjeluje u SEPA-i, da naloži banci ili štedionici da izvrši izravno terećenje i da se registrira na internetskoj stranici Deutsche Bahna. Usto, aktivacija izravnog terećenja SEPA zahtijeva da platitelj da svoju suglasnost za ocjenu boniteta.

11 VKI je pred Handelsgerichtom Wien (Trgovački sud u Beču, Austrija) podnio tužbu na propuštanje kako bi se društvu Deutsche Bahn naložilo da prestane koristiti navedenu ugovornu odredbu u svojim ugovorima s potrošačima. U prilog toj tužbi, VKI je istaknuo da je ugovorna odredba o kojoj je riječ u glavnom postupku, a prema kojoj platitelj, kako bi proveo plaćanje izravnim terećenjem SEPA, mora imati prebivalište u Njemačkoj, protivna članku 9. stavku 2. Uredbe br. 260/2012 jer se, s jedne strane,

potrošačev račun za plaćanje u pravilu nalazi u državi članici njegova prebivališta i, s druge strane, ta ugovorna odredba postavlja još veće ograničenje od uvjeta kojim se od platitelja zahtijeva otvaranje računa za plaćanje u Njemačkoj.

- 12 Deutsche Bahn je pak tvrdio da se Uredbom br. 260/2012, s obzirom na to da je ona upućena pružateljima usluga plaćanja, nastoje zaštititi ne platitelji nego plaćanja. Tim pravilom ne nalaže se primateljima plaćanja da ponude izravno terećenje SEPA svim potrošačima u cijeloj Uniji. Usto, potrošačima su na raspolaganju alternativne metode plaćanja za kupnju karata na njegovoj internetskoj stranici. U svakom slučaju, tvrdi da je opravdan uvjet u vezi s potrošačevim prebivalištem. Naime, u okviru sheme izravnog terećenja, pružatelj usluga plaćanja, protivno onomu što je slučaj za druge sheme plaćanja, primatelju plaćanja ne daje nikakvo jamstvo plaćanja.
- 13 Presudom od 13. srpnja 2016. Handelsgericht Wien (Trgovački sud u Beču) prihvatio je VKI-jev zahtjev za potrošače s prebivalištem u Austriji, nakon što je istaknuo da je navedena ugovorna odredba protivna članku 9. stavku 2. Uredbe br. 260/2012.
- 14 Nakon što je pred njim podnesena žalba, Oberlandesgericht Wien (Visoki zemaljski sud u Beču, Austrija) presudom od 14. ožujka 2017. potvrdio je tu presudu i odbio VKI-jev zahtjev zbog toga što se, iako se člankom 9. stavkom 2. Uredbe br. 260/2012 platiteljima i primateljima plaćanja jamči da moraju imati samo jedan račun kako bi mogli izvršavati nacionalna i prekogranična plaćanja izravnim terećenjem, tom uredbom primatelji plaćanja ne obvezuju da u svim slučajevima prihvate posebne instrumente plaćanja za provedbu trgovačkih transakcija s potrošačima.
- 15 Nakon što je VKI pred njim podnio žalbu protiv te presude, Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija) smatra da time što platiteljima i primateljima plaćanja zabranjuje da navedu državu članicu u kojoj se mora nalaziti račun druge stranke, članak 9. stavak 2. Uredbe br. 260/2012 nije upućen pružateljima usluga plaćanja nego se primjenjuje na odnose između primatelja plaćanja i platitelja te se slijedom toga njime potonji nastoje zaštititi. Međutim, iako je točno da ta ugovorna odredba, ako se tumači doslovno, samo zabranjuje određivanje kriterija geografske lokacije računa za plaćanja, ugovorna odredba poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, a koja isključuje izravno terećenje SEPA ako platitelj nema prebivalište u istoj državi članici kao što je ona u kojoj primatelj plaćanja ima svoje sjedište, ipak bi mogla biti protivna navedenoj odredbi u dijelu u kojem se platiteljev račun za plaćanje u pravilu nalazi u državi članici u kojoj ima prebivalište.
- 16 U tim je okolnostima Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 9. stavak 2. Uredbe [br. 260/2012] tumačiti na način da se primatelju plaćanja zabranjuje da plaćanje u postupku izravnog terećenja SEPA uvjetuje prebivalištem platitelja u državi članici u kojoj i primatelj plaćanja ima svoje prebivalište/sjedište ako se plaćanje dopušta i na neki drugi način poput primjerice kreditnom karticom?”

O prethodnom pitanju

- 17 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 9. stavak 2. Uredbe br. 260/2012 tumačiti na način da mu se protivi ugovorna odredba, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja isključuje plaćanje izravnim terećenjem SEPA ako platitelj nema svoje prebivalište u istoj državi članici u kojoj primatelj plaćanja ima svoje sjedište.
- 18 Uvodno treba podsjetiti da je, kao što to proizlazi iz njezine uvodne izjave 1., Uredba br. 260/2012 donesena u okviru uspostave SEPA-e namijenjenog razvijanju zajedničke platne usluge na razini cijele Unije koje bi zamijenile postojeće nacionalne platne usluge.

- 19 U skladu s člankom 1., tom uredbom propisuju se pravila o transakcijama kreditnog transfera i izravnog terećenja u eurima unutar Unije kada se i platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj usluga primatelja plaćanja nalaze u Uniji, odnosno kada se jedini pružatelj platnih usluga (PPU) koji sudjeluje u platnoj transakciji nalazi u Uniji.
- 20 Kao što to proizlazi iz, osobito, uvodnih izjava 1. i 6. navedene uredbe, tehnički i poslovni zahtjevi koji su njome predviđeni vrijede za SEPA plaćanja unutar i izvan nacionalnih granica pod istim osnovnim uvjetima i u skladu s istim pravima i obvezama, bez obzira na njihovu lokaciju unutar Unije, i to kako bi se osigurao potpuni prijelaz na kreditne transfere i izravna terećenja na razini cijele Unije i tako uspostavu integritetnog tržišta za elektronička plaćanja u eurima, bez razlikovanja između nacionalnih i prekograničnih plaćanja.
- 21 U vezi s tim člankom 9. stavkom 2. Uredbe br. 260/2012 propisuje se da primatelj plaćanja koji koristi kreditni transfer ili izravno terećenje za naplatu novčanih sredstava od platitelja koji ima račun za plaćanje unutar Unije ne mora „navoditi” državu članicu u kojoj se taj račun treba nalaziti, pod uvjetom da je račun za plaćanje dostupan u skladu s člankom 3. te uredbe, pri čemu je pojam „izravno terećenje” u članku 2. točki 2. navedene uredbe definiran tako da obuhvaća nacionalnu ili prekograničnu platnu uslugu za terećenje platiteljeva računa za plaćanje kada platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja.
- 22 Na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe br. 260/2012, platitelj PPU koji je dostupan za nacionalna izravna terećenja u okviru neke platne sheme dostupan je, u skladu s pravilima platne sheme na razini Unije, kao što proizlazi i iz uvodne izjave 9. te uredbe, i za izravna terećenja koje inicira primatelj plaćanja preko PPU-a koji se nalazi u bilo kojoj državi članici.
- 23 Tako iz teksta članka 9. stavka 2. Uredbe br. 260/2012 u vezi s njezinim člankom 3. stavkom 2. proizlazi da je primatelju plaćanja zabranjeno zahtijevati da se račun platitelja nalazi u određenoj državi članici ako je taj račun dostupan za nacionalno izravno terećenje.
- 24 U ovom slučaju nesporno je da, iako se klauzulom o kojoj je riječ u glavnom postupku platitelju nalaže obveza da ima prebivalište u istoj državi članici kao državi u kojoj primatelj plaćanja ima svoje sjedište, odnosno Njemačkoj, njome se ipak ne zahtijeva da platitelj ima račun za plaćanje u određenoj državi članici. Takva ugovorna odredba stoga nije izričito obuhvaćena tekstom članka 9. stavka 2. Uredbe br. 260/2012.
- 25 Međutim, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo formulaciju te odredbe nego i kontekst u kojemu se nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio (presuda od 17. listopada 2018., Günter Hartmann Tabakvertrieb, C-425/17, EU:C:2018:830, t. 18. i navedena sudska praksa).
- 26 U tom pogledu točno je da je bitan predmet Uredbe br. 260/2012, kao što je navedeno u točkama 18. do 20. ove presude, u biti taj da odredi tehničke i poslovne zahtjeve u pogledu izravnih terećenja kako bi se razvile zajedničke platne usluge u Uniji.
- 27 S obzirom na to da članak 9. stavak 2. te uredbe, time što se izričito odnosi na poseban odnos između platitelja i primatelja plaćanja, doprinosi i ostvarenju cilja dostizanja više razine zaštite potrošača koja je nužna kako bi se, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 32. navedene uredbe, osigurala njihova široka potpora SEPA-i.
- 28 Naime, ta odredba omogućava korištenje, u svrhe plaćanja izravnog terećenja, samo jednog računa za plaćanje za sve transakcije unutar Unije, izbjegavajući tako troškove povezane s održavanjem nekoliko računa za plaćanje, i to, kao što proizlazi iz uvodne izjave 10. Uredbe br. 260/2012, tako da poslovna

pravila nemaju učinak sprečavanja mogućnosti za potrošače da, u okviru integriranog tržišta za elektronička plaćanja u eurima, izvrše sva plaćanja namijenjena računima primatelja plaćanja koje oni imaju otvorene kod pružatelja usluga sa sjedištem u drugim državama članicama.

- 29 Međutim, valja utvrditi da ugovorna odredba poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, a kojom se propisuje razlikovanje koje se temelji na kriteriju platiteljeva prebivališta, može biti prije štetna za potrošače koji nemaju račun za plaćanje u državi članici u kojoj primatelj plaćanja ima svoje sjedište. Naime, nesporno je da potrošači najčešće imaju račun za plaćanje u državi članici u kojoj imaju prebivalište.
- 30 Tako takva ugovorna odredba neizravno imenuje državu članicu u kojoj se treba nalaziti račun za plaćanje, proizvodeći tako učinke koji su usporedivi s onima koji proizlaze iz navođenja određene države članice.
- 31 Naime, u većini slučajeva, taj uvjet prebivališta ograničava dostupnost plaćanja izravnim terećenjem SEPA samo platiteljima koji imaju račun za plaćanje u državi članici u kojoj primatelj plaćanja ima svoje sjedište i, slijedom toga, isključuje iz tog načina plaćanja platitelje koji imaju račun za plaćanje u drugim državama članicama.
- 32 Zbog toga se tom ugovornom odredbom taj način plaćanja u biti rezervira za nacionalne platne transakcije u smislu članka 2. točke 27. Uredbe br. 260/2012, to jest onima izvršenima između platitelja i primatelja plaćanja koji imaju račun za plaćanje kod pružatelja usluga plaćanja sa sjedištem u istoj državi članici i to slijedom toga uz iznimku većine prekograničnih platnih transakcija, koje sukladno članku 2. točki 26. te uredbe uključuju pružatelje usluga plaćanja sa sjedištem u različitim državama članicama.
- 33 Iz toga slijedi da ugovorna odredba poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku može negativno utjecati na koristan učinak članka 9. stavka 2. Uredbe br. 260/2012 jer ona platitelje lišava mogućnosti da izvrše izravno terećenje s računa koji se nalazi u državi članici njihova izbora. Dakle, ta ugovorna odredba sprečava cilj koji se nastoji ostvariti tom odredbom, time što, kao što je navedeno u točki 28. ove presude, sprečava da trgovačka pravila negativno utječu na uspostavu integriranog tržišta za elektronička plaćanja u eurima iz uvodne izjave 1. te uredbe.
- 34 U tom pogledu nebitno je da potrošač može koristiti alternativne metode plaćanja. Naime, iako primatelji plaćanja mogu platiteljima ponuditi ili ne ponuditi mogućnost da provedu plaćanja izravnim terećenjima SEPA, oni, protivno onomu što tvrdi Deutsche Bahn, ako nude takvu mogućnost, ne mogu uvjetovati korištenje te metode plaćanja uvjetima koji bi negativno utjecali na koristan učinak članka 9. stavka 2. Uredbe br. 260/2012.
- 35 Međutim, prema mišljenju Deutsche Bahna, iz Uredbe (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanoga geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni uredbi (EZ) br. 2006/2004 i (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ (SL 2018., L 60 I, str. 1.) može se zaključiti da članak 9. stavak 2. Uredbe br. 260/2012 ne obuhvaća uvjet prebivališta poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku.
- 36 Međutim, osim što iz svojega područja primjene isključuje usluge u području prijevoza, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, te što je postala primjenjiva tek od 3. prosinca 2018., odnosno nakon nastanka činjenica u glavnom postupku, dovoljno je utvrditi da Uredba 2018/302, koja se osobito odnosi na geografsko blokiranje, uopće ne utječe na tumačenje članka 9. stavka 2. Uredbe br. 260/2012 zbog nepostojanja poveznice koju je zakonodavac Unije uspostavio između te dvije uredbe, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 39. svojega mišljenja.

- 37 Deutsche Bahn također ističe da je uvjet prebivališta, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, opravdan nužnosti provjere boniteta platitelja jer je rizik zlouporabe i neplaćanja osobito visok ako, kao u glavnom predmetu, izravno terećenje slijedi nakon ovlaštenja koje je platitelj izravno dao primatelju plaćanja bez intervencije pružatelja usluga plaćanja prve ili druge osobe. U tim okolnostima, primatelj plaćanja morao bi sam ocjenjivati rizik neplaćanja klijenta.
- 38 Međutim, valja primijetiti, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točkama 46. i 47. svojega mišljenja, da ni članak 9. stavak 2. Uredbe br. 260/2012 ni bilo koja druga njezina odredba ne propisuju iznimku od obveze predviđene u toj odredbi jer je zakonodavac Unije prilikom donošenja te odredbe dostatno uzeo u obzir različite uključene interese između platitelja i primatelja plaćanja.
- 39 U svakom slučaju, ništa ne sprečava primatelja plaćanja da smanji rizike zlouporabe ili neplaćanja, kao što je to Komisija navela na raspravi, time što će primjerice predvidjeti da će isporuka ili tiskanje karata biti moguće tek nakon trenutka u kojem je taj primatelj plaćanja primio potvrdu stvarnog primitka plaćanja.
- 40 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje treba odgovoriti tako da članak 9. stavak 2. Uredbe br. 260/2012 treba tumačiti na način da mu se protivi ugovorna klauzula, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja isključuje plaćanje izravnim terećenjem SEPA ako platitelj nema prebivalište u istoj državi članici kao što je ona u kojoj primatelj plaćanja ima svoje sjedište.

Troškovi

- 41 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 9. stavak 2. Uredbe (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 treba tumačiti na način da mu se protivi ugovorna klauzula, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja isključuje plaćanje izravnim terećenjem u eurima koje se izvršava shemom izravnih terećenja uspostavljenom na razini Europske unije (izravno terećenje SEPA) ako platitelj nema prebivalište u istoj državi članici kao što je ona u kojoj primatelj plaćanja ima svoje sjedište.

Potpisi